

De rol van een **ouderportaal** bij ouderbetrokkenheid

Social Schools, 2015

Inhoudsopgave

[Inhoudsopgave](#)

[1 Inleiding](#)

[2 Over ouders](#)

[2.1 De verschillende rollen van ouders](#)

[Als belanghebbende en vrijwilliger - de participerende ouder](#)

[De laagopgeleide ouder](#)

[De allochtone ouder](#)

[De drukke ouder](#)

[2.3 Meer typering](#)

[3 Ouderbetrokkenheid](#)

[3.1 Waarom ouderbetrokkenheid verbeteren?](#)

[3.2 Succesfactoren bij het verbeteren van ouderbetrokkenheid](#)

[Een open houding van de school richting ouders](#)

[Ouders betrekken bij het leerproces](#)

[Informele contacten als voedingsbodem voor betrokkenheid](#)

[Verschillende benaderwijzen bij verschillende ouders](#)

[3.3 De succesfactoren in de praktijk en de rol van een ouderportaal](#)

[Open houding](#)

[Ouders betrekken bij het leerproces](#)

[Informele contacten als voedingsbodem voor betrokkenheid](#)

[Verschillende benaderwijzen bij verschillende ouders](#)

[4 Voorwaarden voor succes](#)

[4.1 Bespreek de verwachtingen en maak duidelijke afspraken](#)

[4.3 Een goede campagne is het halve werk](#)

[Duidelijke communicatie via bestaande kanalen](#)

[Maak er een feestje van](#)

[4.2 Help elkaar aan de slag](#)

[Literatuur](#)

1 Inleiding

Dit whitepaper behandelt hoe een ouderportaal het ouderbetrokkenheidsbeleid kan aanvullen, en waar rekening mee gehouden moet worden als je aan de slag gaat met een ouderportaal. Het is gebaseerd op onze ervaringen bij de 100 scholen die Social Schools gebruiken, en op de beschikbare literatuur over het onderwerp.

Allereerst gaan we in op de verschillende rollen en typering van ouders, tenslotte is iedere ouder anders en is het bij het verbeteren van de betrokkenheid belangrijk om de verschillende behoeften van ouders te begrijpen.

Daarna behandelen we de eigenschappen binnen een school die betrokkenheid stimuleren, en de rol die een ouderportaal hierin kan vervullen.

Tenslotte beschrijven we een aantal randvoorwaarden voor de succesvolle implementatie van een ouderportaal binnen de school.

2 Over ouders

Om ouderbetrokkenheid te verbeteren is het van belang dat je de behoeften en het gedrag van ouders binnen je school begrijpt. Deze behoeftes en gedragingen komen voort uit de verschillende rollen die ouders binnen een school kunnen bekleden, sociaal-economische kenmerken en persoonlijk eigenschappen van ouders.

2.1 De verschillende rollen van ouders

Ouders bekleden binnen de school vaak verschillende rollen, die vaak ook prima samen gaan.

- Als belanghebbende en vrijwilliger - de participerende ouder
- Als klant - de veeleisende ouder
- Als opvoeder - de betrokken ouder

Bij ieder van deze rollen kan een ouderportaal een rol spelen. In de rest van dit whitepaper zullen we vooral op de rol als opvoeder ingaan.

Als belanghebbende en vrijwilliger - de participerende ouder

De participerende ouder is de ouder die rijdt naar een excursie, of die helpt de klas versieren met pasen. Verder is de participerende ouder de ouder die meedenkt in het beleid van de school, bijvoorbeeld in de ouderraad of medezeggenschapsraad. Een ouderportaal kan de drempel voor participatie lager maken met bijvoorbeeld:

- Intekenlijsten voor activiteiten
- Polls voor meningpeilingen

Als klant - de veeleisende ouder

Ouders worden door scholen (en zichzelf) in sommige gevallen ook als klanten gezien en behandeld. Sommige ouders zien de communicatie over het onderwijs vooral als verantwoordelijkheid van de school; zij zijn tenslotte de klant. Ongeacht of dit goed of fout is, kan een ouderportaal helpen de communicatie voor zowel ouders als leerkrachten zo gemakkelijk mogelijk te maken:

- Ouders kunnen zelf kiezen hoe ze de informatie willen ontvangen, het nieuws wordt vervolgens door het ouderportaal naar de ouders “gebracht”.

Als opvoeder - de betrokken ouder

Bovenal zijn ouders opvoeders, en hebben ze een grote onderwijsondersteunende rol. De betrokken ouder is een ouder die de leerling steunt en stimuleert bij het leren en die helpt reflecteren door in te gaan op de ervaringen en gevoelens van de leerling. Een ouderportaal kan hierbij op de volgende manieren helpen:

- Delen van (digitale) lesinhoud en tips hoe deze inhoud ook thuis geoefend kan worden.
- Delen van foto's/video's die een beeld geven van het welbevinden van leerlingen.
- Stellen van vragen aan de leerkracht of andere ouders over onderwijsondersteunende zaken.

2.2 De verschillende soorten ouders

Naast de verschillende rollen die ouders binnen de school hebben, verschillen ouders ook op sociaal-economisch en persoonlijk vlak. Niet alle ouders zijn hetzelfde, verschillende ouders vragen ook verschillende wijzen om ze te betrekken. Sommige ouders zijn nu eenmaal moeilijker te betrekken dan andere, eenvoudigweg omdat ze lastiger bereikbaar zijn door bijvoorbeeld drukte, of een taalbarriere.

De laagopgeleide ouder

Laag opgeleide ouders vertonen doorgaans minder ondersteunend gedrag. Ze besteden minder tijd aan het helpen oefenen van lesstof, of bijvoorbeeld het praten erover en reflecteren erop. Dit betekent natuurlijk niet dat alle laagopgeleide ouders minder betrokken zijn, maar gemiddeld genomen geldt dit in vergelijking met hoger opgeleide ouders.

De allochtone ouder

Cultuurverschillen kunnen er voor zorgen dat allochtone ouders soms autoritairder en controlerender zijn dan de meeste scholen, waar de nadruk meer ligt op zelfsturing en verantwoordelijkheid van kinderen.

Verder zijn allochtone ouders soms terughoudend om mee te doen aan schoolactiviteiten of input te leveren in discussies omdat ze bijvoorbeeld bang zijn voor de taalbarriere en de school meer als autoriteit zien.

Tenslotte is ook beeldvorming van invloed; scholen hebben vaak een (te) lage inschatting van de betrokkenheid van allochtone ouders.

- Een ouderportaal biedt de mogelijkheid om mee te kijken zonder meteen mee te hoeven doen of naar school te komen, zo kan de ouder eerst de kat uit de boom kijken vanuit de veilige thuisomgeving.

- Een ouderportaal biedt de mogelijkheid om foto's en andere visuele informatie te delen die onafhankelijk is van taal.

De drukke ouder

Ouders zijn steeds drukker, vaak hebben beide ouders een baan en hebben ze daarnaast een druk sociaal leven. Deze drukke ouders zijn soms lastig te bereiken. Een ouderportaal kan helpen:

- Ouders kunnen berichten bekijken en reageren wanneer en waar ze tijd hebben. Communicatie wordt tijd- en plaatsonafhankelijk.

2.3 Meer typeringen

OCW heeft in 2006 een typering “herken de ouder” gepubliceerd (downloadbaar via <http://www.nloo.nl/HerkenOuders.pdf>). Deze typering beschrijft 6 soorten ouders in een combinatie van sociaal-economische en persoonlijkheidskenmerken. Kritiek op deze typering is dat het een wel erg stereotypisch beeld geeft van ouders. Daarom beperken wij ons in dit whitepaper tot algemenere kenmerken van ouders.

3 Ouderbetrokkenheid

3.1 Waarom ouderbetrokkenheid verbeteren?

Betrokken ouders verbeteren de leerprestaties van hun kinderen. Doordat ze hun kinderen helpen oefenen en reflecteren op de lesstof blijft de stof beter hangen en behalen kinderen met betrokken ouders betere resultaten.

Ouders die door de school betrokken worden bij het leerproces van hun kinderen gaan beter geïnformeerd oudergesprekken in. Daardoor kan deze tijd gebruikt worden om een dialoog te hebben over de leerling, in plaats van voor een eenzijdige informatieverstrekking vanuit de school.

3.2 Succesfactoren bij het verbeteren van ouderbetrokkenheid

Er zijn verschillende factoren die een positieve invloed hebben op het verbeteren van de ouderbetrokkenheid op school.

Een open houding van de school richting ouders

De school erkent dat ouders een belangrijke rol hebben in het leren van het kind. Ouders erkennen dat ze een verantwoordelijkheid hebben om hun kinderen te ondersteunen en dat de school ze hierbij kan helpen. De ouders en school hebben een gelijkwaardige relatie en werken met elkaar samen om de beste ondersteuning aan de kinderen te bieden.

Ouders betrekken bij het leerproces

De school betreft ouders bij de inhoud van de lessen en geeft daarbij ook tips aan ouders hoe ze hun kinderen kunnen helpen de lesinhoud thuis nog eens te oefenen. Zo leren ouders onderwijsondersteunend gedrag.

De school geeft ook een beeld van de sociale verhoudingen in de klas, zo krijgen ouders een totaalbeeld van het leerproces van het kind.

Informele contacten als voedingsbodem voor betrokkenheid

Informele contacten helpen de leerkracht en ouders elkaar beter te leren kennen. Zo creëer je een vertrouwensband die de drempel verlaagt voor ouders om te participeren of een gesprek aan te gaan met de leerkracht of onderling. Deze informele contacten dragen zo bij aan de gelijkwaardige relatie tussen school en ouders. Daarnaast helpen deze informele contacten om eventuele verkeerde beeldvorming over ouders of leerkrachten weg te nemen.

Verschillende benaderwijzen bij verschillende ouders

Ouders verschillen van elkaar. Sommige zijn van nature betrokkener dan anderen, sommigen zijn drukker dan anderen. De ene ouder ontvangt liever een e-mail, de ander liever een briefje.

Allochtone ouders hebben vaker taalproblemen en zijn gebaat bij simpel taalgebruik. Als school kun je proberen zoveel mogelijk rekening te houden met de verschillende groepen ouders om zo alle groepen te betrekken.

3.3 De succesfactoren in de praktijk en de rol van een ouderportaal

	Offline	Ouderportaal
Open houding	<ul style="list-style-type: none">● Ouders zijn altijd welkom en worden serieus genomen	<ul style="list-style-type: none">● Open voor reacties en berichten van ouders
Ouders betrekken bij het leerproces	<ul style="list-style-type: none">● Meegeven van lesbladen● Ondersteunings-training tijdens ouderavonden● Portfolio	<ul style="list-style-type: none">● Delen van digitale lescontent en tips met de ouders● Delen van werk in portfolio● Delen van foto's in en om de klas voor delen van het welbevinden.
Informele contacten als voedingsbodem voor betrokkenheid	<ul style="list-style-type: none">● Kennismakingsgesprek● Startborrel aan begin van het schooljaar● Huisbezoeken	<ul style="list-style-type: none">● Delen van informele berichten, zoals leuke foto's en leuke verhalen● Delen van persoonlijke info als beroep, hobbies● Delen van berichtjes vanuit thuis
Verschillende benaderwijzen bij verschillende ouders	<ul style="list-style-type: none">● Simpeler taalgebruik bij allochtone ouders	<ul style="list-style-type: none">● Vrije keuze voor communicatiekanaal

Tabel 1: voorbeelden van offline acties en eigenschappen van een ouderportaal die ouderbetrokkenheid stimuleren

Open houding

De open houding voor ouders geldt zowel online als offline. Vaak wordt online echter nog vooral vanuit de school eenzijdig gecommuniceerd via bijvoorbeeld mailings of digitale cijferlijsten. Deze communicatie vormt weliswaar belangrijke input voor gesprekken met ouders, maar faciliteert de samenwerking online nog niet.

Een ouderportaal kan een extra kanaal zijn waar de school open staat voor ouders. Ouders kunnen in een ouderportaal bijvoorbeeld vragen stellen aan de andere ouders in de klas. Verder kunnen ouders in een ouderportaal reageren op berichten en zo een dialoog aangaan met de leerkracht of andere ouders, bijvoorbeeld als een ouder de lesstof en ondersteunende tips die de leerkracht heeft gedeeld niet begrijpt.

In sommige gevallen bevat het ouderportaal ook een portfolio van een leerling, waarin ouders direct kunnen reageren op toegevoegd werk of doelen. Zo kunnen ouders ook individueel met de leerkracht de dialoog aangaan over de leerling.

Ouders betrekken bij het leerproces

Kinderen vertellen lang niet altijd wat ze geleerd hebben, verder weten ouders niet altijd hoe ze hun kinderen kunnen ondersteunen bij het oefenen van of reflecteren op de lesstof. Een ouderportaal kan hierin bijdragen doordat de leerkracht eenvoudig berichten kan delen met de ouders in de klas met daarin bijvoorbeeld informatie over de lesstof en tips hoe de ouders de leerlingen kunnen ondersteunen.

Bovendien wordt steeds meer lesinhoud wordt digitaal, en komt de lesinhoud uit een steeds grotere verscheidenheid aan bronnen. Het ouderportaal biedt de leerkracht een centrale plek waar juist digitale lesinhoud met ouders kan worden gedeeld.

Tenslotte kan de leerkracht foto's delen van de leerlingen die aan het werk zijn of met elkaar aan het spelen zijn en zo een beeld geven aan de ouders van het welbevinden van de leerlingen.

Informele contacten als voedingsbodem voor betrokkenheid

Een ouderportaal kan ook online informele contactmomenten creëren. Zo worden vaak informele berichten uit de klas gedeeld, bijvoorbeeld leuke foto's of een leuk verhaaltje. Op deze manier zien de ouders dat de leerlingen en leerkracht het naar hun zin hebben en ontstaat er eerder een band. Daarnaast kan een ouderportaal ouders onderling een gezicht geven, zodat.

Eventueel kan een ouderportaal ook ingezet worden om ouders elkaar een inkijkje in het huishouden te geven, waarmee ouders een beter beeld van elkaar hebben en verkeerde beeldvorming wordt tegengegaan.

Verschillende benaderwijzen bij verschillende ouders

Een ouderportaal kan de school helpen het aanbod van nieuws op de voorkeursmanier van verschillende ouders te communiceren. Zo kan de ene ouder ervoor kiezen om het nieuws via een melding op zijn/haar smartphone app te ontvangen, waar een andere ouder liever een e-mail ontvangt bij ieder nieuw bericht. Tenslotte zijn er ook ouders die liever eens per week een samenvatting lezen van alle berichten.

4 Voorwaarden voor succes

Om een ouderportaal effectief in te kunnen zetten als aanvulling op het ouderbeleid is het van belang dat de implementatie zorgvuldig wordt aangepakt. Een goed begin is het halve werk.

4.1 Bespreek de verwachtingen en maak duidelijke afspraken

Een eerste randvoorwaarde is het wederzijds uitspreken van de verwachtingen van ouders en leerkrachten. Een aantal zaken die je ter discussie kunt stellen:

- Hoe vaak worden berichten geplaatst?
- Wat voor soort berichten worden geplaatst, hoe vaak informele en hoe vaak inhoudelijke berichten?
- Wordt ook huiswerk gedeeld of wordt alleen gedeeld waar op dat moment aan gewerkt wordt?
- Gebruik het ouderportaal alleen voor schoolgerelateerde zaken, dus geen niet schoolgerelateerde advertenties
- Als je als ouder een vraag hebt die alleen van toepassing is op jouw kind, stel deze dan individueel aan de leerkracht en niet in de groep.
- Als je als ouder een vraag hebt waar andere ouders ook van kunnen profiteren, stel deze dan in de groep.

Stel aan de hand van deze discussie een aantal gedragsregels op.

4.2 Een goede campagne is het halve werk

Duidelijke communicatie via bestaande kanalen

Communiceer duidelijk en tijdig via de bestaande kanalen dat je aan de slag gaat met een ouderportaal en wat de ouders kunnen verwachten:

- Wat zijn de gemaakte gedragsregels?
- Wanneer kunnen de ouders een uitnodiging verwachten en wat moeten ze dan doen?

Maak er een feestje van

Om zoveel mogelijk ouders mee te krijgen kun je een duidelijk moment kiezen voor de lancering en dat actief promoten. Maak er een leuk moment van zodat het bij de ouders gaat leven als iets waar ze bij willen zijn en aan mee willen doen.

- Stuur een sneak-preview naar de ouders
- Stuur een aftelbericht, nog maar 7 nachtjes slapen en dan wordt het ouderportaal gelanceerd!

4.3 Help elkaar aan de slag

Na de lancering zijn er altijd een aantal gebruikers met opstartproblemen, zorg dat je elkaar helpt

- Stel iemand aan die verantwoordelijk is voor het helpen van de leerkrachten.
- Organiseer bij een ouderavond een inloopuur voor vragen over het ouderportaal. Zo kun je meteen een boel ouders aan de slag helpen.

Contact opnemen

Was het interessant? Ben je er klaar voor om deze tips in te gaan zetten binnen jou school? Laten we daar dan eens over praten. Laat ons een persoonlijke toelichting geven hoe het oudercommunicatieplatform van Social Schools de ouderbetrokkenheid binnen jou school kan verhogen.

Wat kan je verwachten tijdens het gesprek?

- Een eerste gesprek van 15 tot 30 minuten via de telefoon of skype met onze consultants.
- We beantwoorden jou vragen.
- We leggen uit hoe we binnen een periode van 1 maand 80% van de ouders aansluiten op het oudercommunicatie platform.
- Samen een evaluatie opmaken van de huidige situatie en waar mogelijkheden liggen tot het verbeteren van de communicatie.

Neem [hier](#) contact met ons op voor een eerste persoonlijke kennismaking.

Over dit whitepaper

Dit whitepaper is geschreven door Robert Korteland. Binnen Social Schools is Robert de Productmanager. Als afgestudeerd UX designer aan de TU Delft ligt Roberts Passie in het creëren van een optimale gebruikerservaring voor ouders, leraren en kinderen.

In de afgelopen 3 jaren heeft Robert veel kennis opgedaan binnen de oudercommunicatiemarkt. Door dagelijks in gesprek te zijn met ouders, leraren en kinderen heeft Robert een duidelijk inzicht gekregen in de behoeftes. Robert verzorgt op regelmatige basis workshops binnen scholen en stichtingen waar hij zijn ervaringen en kennis deelt.

Literatuur

Booijink (2007) Onderzoeksrapport Terug naar de basis. Communicatie tussen leerkrachten en allochtone ouders in het primair onderwijs. Universiteit Leiden

Spectrum, centrum Maatschappelijk Ontwikkeling Gelderland (2007) Ouderbetrokkenheid thuis: sleutel voor schoolsucces.

Nederlands Jeugd Instituut (2013) Ouderbetrokkenheid in het onderwijs

OCW Onderwijsmagazine (nr1/2006) Herken de ouder

VCOV () Betrekken van moeilijk bereikbare ouders